

4

KANAMALARDA İLK YARDIM

“

**KANAMANIN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE ŞOK
BELİRTİLERİNİN İZLENMESİ
ÇOK ÖNEMLİDİR.**

ŞOK

Kalp-damar sisteminin yaşamsal organlara yeterince kan gönderememesi yüzünden ortaya çıkan ve tansiyon düşüklüğü ile seyreden bir akut dolaşım yetmezliğidir.

ŞOKUN ÇEŞİTLERİ

Kardiyojenik Şok; Kalp sistemindeki yetersizliğe bağlı gelişir.

Hipovolemik Şok; Vücutta sıvı kaybına bağlı gelişir.

Toksik Şok ; Zehirlenmeye bağlı gelişir.

Anaflaktik Şok ; Kişide alerjiye bağlı gelişir.

ŞOK BELİRTİLERİ

Belirtileri;

- ◆ Endişe, huzursuzluk, susuzluk hissi,
- ◆ Ciltte solukluk, soğukluk, nemlilik,
- ◆ Bilinç seviyesinde azalma,
- ◆ Hızlı ve yüzeysel solunum,
- ◆ Hızlı ve zayıf nabız.
- ◆ Dudaklar veya mukozada solukluk yada morarma
- ◆ Kan basıncında düşme,

ŞOKTA İLK YARDIM

- ◆ Çevre ve kendi güvenliğini sağlar
- ◆ Hava yolu açıklığı sağlanır.
- ◆ Hasta yaralının endişe ve korkuları giderilir.
- ◆ Mümkün olduğunca temiz hava soluması sağlanır.
- ◆ Kanama varsa hemen durdurulur.
- ◆ Şok pozisyonu verilir.
- ◆ Hasta yaralı sıcak tutulur.
- ◆ Hareket ettirilmez.
- ◆ Hasta yaralının sağlık kuruluşuna sevki sağlanır

ŞOK POZİSYONU

- ◆ Hasta/yaralı düz olarak sırt üstü yatırılır.
- ◆ Hasta yaralının bacakları 30 cm. kadar yukarı kaldırılarak altına destek konur
- ◆ Isı kaybını önlemek için üzeri örtülür.
- ◆ Acil tıbbi yardım gelinceye kadar hasta/yaralının yanında kalınır.
- ◆ Düzenli aralıklarla yaşam belirtileri 2-3 dakikada bir (solunum,hareket, öksürük vb.) değerlendirilir.

ŞOKTA İLK YARDIM

Kanamamanın Ciddiyeti Aşağıdaki Durumlara Bağlıdır;

- ◆ Kanamanın hızına
- ◆ Vücutta kanın aktığı bölgeye
- ◆ Kanama miktarına
- ◆ Kişinin fiziksel durumu ve yaşına

KANAMA ÇEŞİTLERİ

Vücutta kanın aktığı bölgeye göre sınıflandırılması;

1. Dış kanamalar: Kan yaradan vücut dışına doğru akar
2. İç kanamalar: Vücut içine kanama olduğu için gözle görülemez
3. Doğal deliklerden olan kanamalar: Kulak, burun, ağız, anüs ve üreme organlarından olan kanamalar.

KANAMA ÇEŞİTLERİ

Kanama; Atardamar , toplardamar ya da kılcal damar kanaması olabilir.

Atar Damar Kanaması : Kalp atışına uyumlu şekilde, kesik ve fışkırarak akar, açık kırmızı renklidir.

Toplar Damar Kanaması : koyu renkli ve sızıntı şeklindedir.

Kılcal Damar kanaması : Küçük kabarcıklar şeklindedir.

Laceration:
arterial spurt

Abrasion:
capillary ooze

Laceration:
venous flow

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- ◆ Olay yeri güvenliđi sağlanır.
- ◆ Hasta yaralının durumu değerlendirilir(AB)
- ◆ Yardım çağırılır (1-1-2)
- ◆ Kanama değerlendirilir. Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır.
- ◆ Kanama durmazsa ikinci bir bez konarak basınç arttırılır,
- ◆ Gerekiyorsa yara üzerindeki bezler kaldırılmadan bandaj ile sarılarak basınç uygulanır.

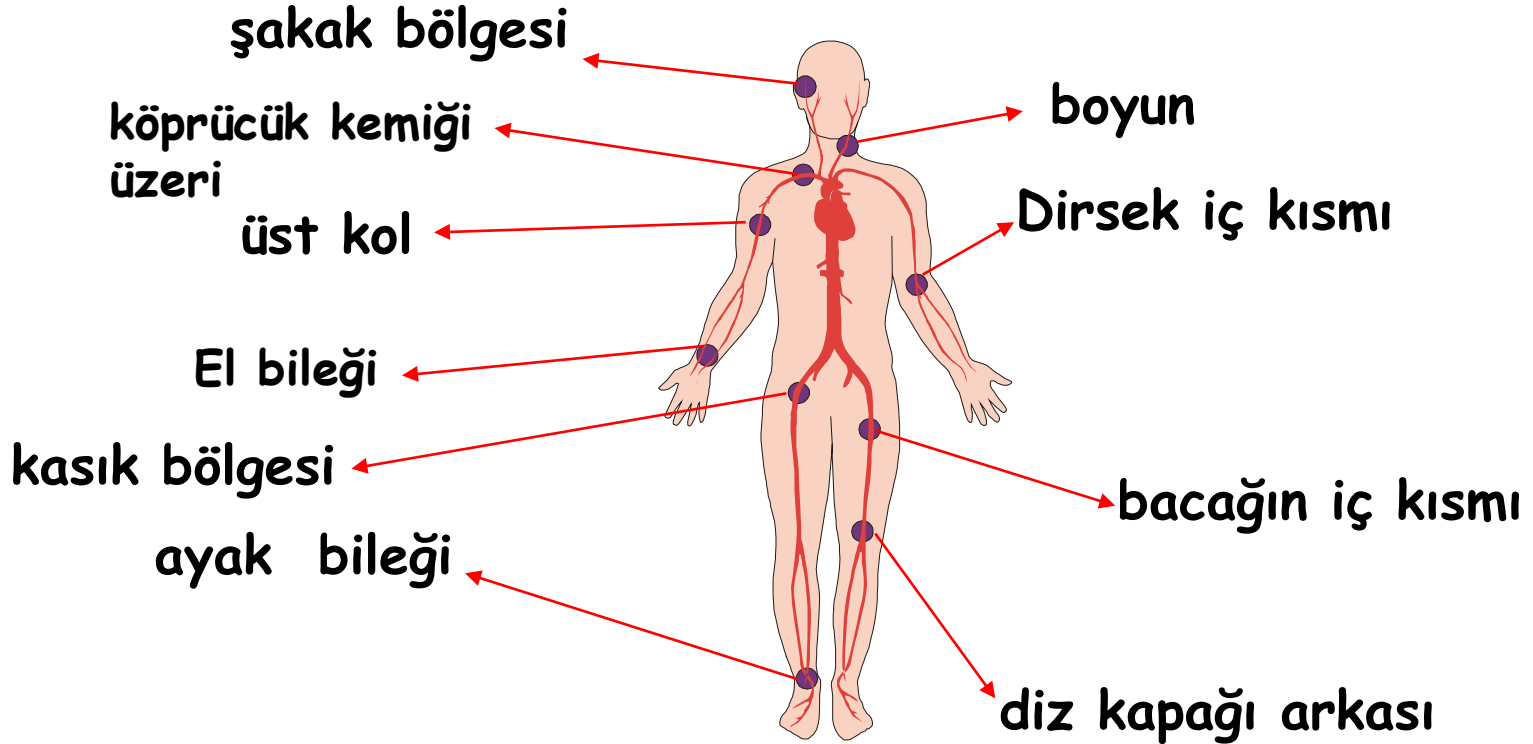
DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- ◆ Kanayan yere en yakın basınç noktasına bası uygulanır.
- ◆ Kanayan bölge yukarı kaldırılır.
- ◆ Çok sayıda hasta yaralının bulunduğu bir ortamda tek ilk yardımcı varsa yaralı güç koşullarda bir yere taşınacaksa,uzuv kopması varsa ve baskı noktalarına baskı uygulamak yeterli gelmiyorsa turnike uygulanır.

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

- ◆ Şok pozisyonu verilir, (Kanama baŐ boyun b6lgesinde ise yaralı Şok pozisyonuna getirilmez. Sırtı desteklenir ve yarı oturur pozisyona getirilir.)
- ◆ Sık aralıklarla yaşam bulguları değerlendirilir.(2-3 dk)
- ◆ Kanayan b6lge dıŐarıda kalacak Şekilde 6st6 6rt6l6r.
- ◆ Yapılan uygulamalar varsa turnike ile ilgili bilgiler yazılır.
- ◆ Hızla sevk edilmesi sağlanır.

VÜCUTTAKİ NABIZ NOKTALARI

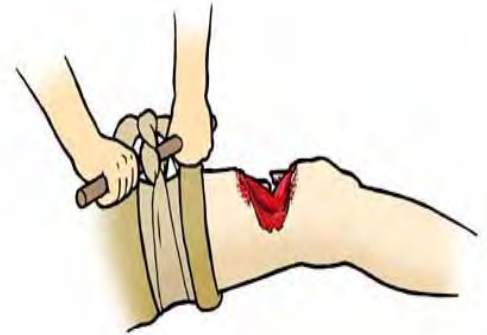
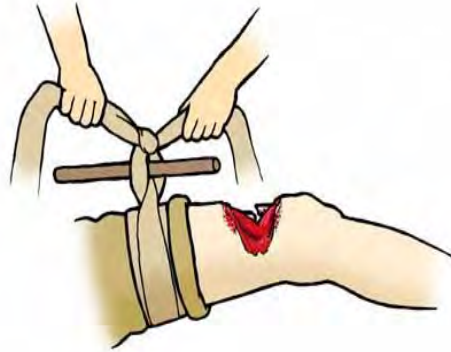

TURNİKE UYGULAMASI

Turnike uygulaması doku harabiyeti ve olumsuz etkiler nedeniyle,

EN SON ÇARE olarak UYGULANMALIDIR.

TURNİKE UYGULAMASI

Aşağıdaki bazı özel durumlarda turnikeye izin verilir.

- ◆ **UZUV KOPMASI** varsa ve atardamar bası noktasına basınç uygulaması yetersiz kalmışsa,
- ◆ Yaralı taşınması gerekiyorsa, sağlık kuruluşu çok uzakta ise,
- ◆ Birden fazla yaralının bulunduğu ortamda tek ilk yardımcı varsa, turnike uygulanır.

TURNİKE UYGULAMASINDA GENEL KURALLAR

- ◆ Turnike kanayan yer ile kalp arasında ve daima tek kemik bulunan bölgeye (üst kol ve üst bacaklara) uygulanır.
- ◆ Turnike yapmak için tel, lastik, ip gibi kesici malzemeler kullanılmaz.
- ◆ Turnike uygulaması daima görülecek şekilde açık bırakılır.

TURNİKE UYGULAMASI

- ❖ Turnike uygulanmış kişinin üzerine ya bir not bırakılır ya da alnına T harfi yazılır.
- ❖ Atardamar bası noktasına bir elle basınç uygulamaya devam edilir.
- ❖ Kanayan yerin kalbe yakın üst bölgesine üçgen sargı yarısından katlanarak uzuv etrafına sarılır.
- ❖ Bir ucu halkadan geçirilip, çekilerek sargının iki ucu bir araya getirilir.

TURNİKE UYGULAMASI

- ◆ Atardamar bası noktasından basınç kaldırılır, kanamayı tamamen durduracak basınçta sıkı bir düğüm atılır.
- ◆ Düğüm atıldıktan sonra sargı üzerine bir kalem, tahta parçası vb. sert bir cisim yerleştirilir, üzerinden bir kere daha düğümlenir.
- ◆ Daha sonra sert cisim kanama duruncaya kadar çevrilerek sıkıştırılır.

TURNİKE UYGULAMASI

- ◆ Kanama durunca sert cisim sargı ile sabitlenir.
- ◆ Turnike kopma yoksa 15–20 dk. aralıklarla gevşetilir, sonra tekrar sıkılır.
- ◆ Kopmalarda turnike gevşetilmez.

KOPAN UZUV;

- ◆ Hasta/yaralının elbisesine ,üzerinde ,hasta / yaralının adı ve turnikenin uygulandığı zaman (saat ve dakika) yazılı bir kart iğnelenir.
- ◆ Kopmuş olan uzvun kanama kontrolü yapılır, tampon yapılır ve kapatılır . Turnike, uzvun koptuğu bölgeye en yakın ve deri bütünlüğü bozulmamış bölgeye uygulanır.

KOPAN UZUV;

- ◆ Kopan uzuv ; su geçirmeyen temiz plastik bir torba içine konulur.
- ◆ Daha sonra bu torba, içinde buz (veya soğuk su) olan ikinci bir torba içine konulur.
- ◆ Torba temiz bir bez ile sarılır.

KOPAN UZUV;

- ◆ **Asla kopan uzuv (organ) ile buz aynı torbaya konulmaz.**
- ◆ Torbanın üzerine yaralının adı - soyadı ve uzvun bulunduğu saat yazılır.
- ◆ Uzuv ile yaralı aynı araçla hastaneye gönderilir.

İÇ KANAMA

İç kanamalar;

- ◆ Şiddetli travma,
- ◆ Darbe,
- ◆ Kırık,
- ◆ Silahla yaralanma nedeniyle oluşabilir. Hasta yaralıda **şok belirtileri** vardır.

İÇ KANAMALARDA İLK YARDIM

- ◆ Yaralının bilinci ve AB'si değerlendirilir.
- ◆ Üzeri örtülerek ayakları 30 cm. kaldırılır.
- ◆ Asla ağızdan yiyecek içecek **VERİLMEZ.**
- ◆ Hareket ettirilmez (özellikle kırık varsa)
- ◆ Yaşamsal bulgular izlenir.(2-3 dk.)
- ◆ Yardım istenir(112) sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

BURUN KANAMASI

- ◆ Hasta/yaralı sakinleřtirilir , endiřeleri giderilir.
- ◆ Oturtulur.
- ◆ Başı hafifçe öne eğilir.
- ◆ Burun kanatları 5 dakika süreyle sıkılır.
- ◆ Doktora gitmesi sağlanır.

DOĞAL DELİKLERDEN OLAN KANAMALAR

KULAK KANAMASI

- ◆ Hafifse temiz bir bezle temizlenir. **Kanama ciddi ise;** Kulak tıkanmadan, gazlı bezle kapatılır.
- ◆ Bilinci yerinde ise hareket ettirilmeden sırt üstü yatırılır.
- ◆ Bilinci yerinde değilse kanayan kulak üzerine yan yatırılır.
- ◆ Hemen acil tıbbi yardım çağrısı yapılır . (112)

“

**AĞIZ,ANÜS(MAKAT), ÜREME
ORGANLARINDAN GELEN
KANAMALARDA HASTA
KANAMA ÖRNEKLERİ İLE
SAĞLIK KURULUŞUNA SEVK
EDİLİR.**